

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhân** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzük 'ün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Keziban KONUKCU KOK
İstanbul Milletvekili

Uluslararası Sendikalar Konfederasyonu (ITUC)'nun İşçi hakları ve çalışma hayatına dair uygulamalara bakılarak hazırlanan Küresel Haklar Endeksi Raporunda 2023'te "işçilerin çalışma koşulları ve hakları" alanında en kötü 10 ülke, Bangladeş, Beyaz Rusya, Ekvador, Mısır, Esvatini, Guatemala, Myanmar, Tunus, Filipinler ve Türkiye olarak kayda geçmiştir.

İşverenlerin sendika karşıtı uygulamaları hayata geçirmelerine imkan sağlayan 21 yıllık AKP hükümeti döneminde, bir çok işyerinde sendikalaşan, sendikalaşma sürecinde olan, sendikal yetki alan, işçi sağlığı iş güvenliği başta olmak üzere insana yakışır çalışma koşulları talebi ile hak arayan işçiler sendikasızlaştırma için kullanılan, çalışanları lekeleyen, kıdem, ihbar ve işsizlik maaşı alınmasını engelleyen ve ağır hak ihlaline neden olan SGK'nin Kod-29 kapsamındaki keyfi işten çıkarmalara karşı bulduğu çözüm olan 4646- 4857/25-II-e (Kod 46) maddesi ile damgalanarak keyfi ve hukuksuz bir şekilde işten atılmaktadırlar. Uygulanan bu hukuksuzluk Uluslararası Sendikalar Konfederasyonu'nun 2022 Yılı Raporunun Türkiye ile ilgili bölümünde de; sendikal haklar açısından en kötü on ülke arasında yer alan Türkiye'de grev yasakları, sendikacıların tutuklanması ve sistematik sendika düşmanlığına dikkat çekilerek işverenlerin de sistematik bir şekilde sendika düşmanı uygulamalara devam ettiği ve örgütlenmeye çalışan işçileri işten attığı yer almıştır. Ülkemizde sendikal örgütlenme hakkı, sendikal işyerlerinde grev hakkı engellenmekte, işçiler, işsizlik tehdidi altında güvencesiz

çalışma koşullarına mahkûm edilmekte, maliyet unsuru olarak görülen iş güvenliği nedeniyle iş cinayetleri artarak sürmeye devam etmektedir.

Anayasa sendikayı hak olarak tanır. Buna rağmen sendikalaşmayı açık şekilde ihlal eden işletme yetkilileri hiçbir yaptırım ile karşılaşmazken emekçiler anayasal hakları için direndiklerinde karşılarında kolluk gücünü bulmakta, gözaltı ve baskılarla karşılaşmaktadırlar. Nitekim; Anayasal hak olan sendikalaşma hakkının, yaratılan fiili durumlarla ortadan kaldırılmasının bir örneği de; Düzce’de bulunan Aluform Pekintaş Fabrikasında yaşanmaktadır. Türk Metal Sendikası’na üye oldukları için 5 işçinin 2022 yılının Ekim ayında 26 ve 45, 49 kodları ile işten atılmaları ve sendikaya üye olan diğer işçilerin ise sendikadan istifa ettirilmeleri, istifa etmeyi kabul etmeyen 30’un üzerindeki işçinin tamamının ise tazminatsız olarak işten çıkarılması üzerine işçiler; işe iade, sendikal hakların verilmesi, işten atılmalarına gerekçe gösterilen maddelerin geri alınması ve kıdem ve ihbar tazminat talepleri ile fabrika önündeki direnişlerine 9 aydır devam etmektedirler.

Uzun ve çeşitli bedeller ödenmiş mücadeleler neticesinde elde edilen sendika kurma ve sendikalara katılma hakkı uluslararası sözleşmeler ile korunan temel bir haktır. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi’ne göre emekçilerin çıkarını korumak amaçlı sahip olunan bu hak Anayasa’nın 51. maddesi ve 6356 sayılı kanunun 23 ve “İşçiler, sendikaya üye olmaları veya olmamaları, iş saatleri dışında veya işverenin izni ile iş saatleri içinde işçi kuruluşlarının faaliyetlerine katılmaları veya sendikal faaliyette bulunmalarından dolayı işten çıkarılamaz veya farklı işleme tabi tutulamaz.” Hükmü olan 25. Maddesi ile de güvence altına alınmıştır.

Bu bağlamda;

- 1- Düzce’de bulunan Aluform Pekintaş Fabrikasında Türk Metal Sendikası’na üye işçilerin sendikadan istifaya zorlandıkları, istifa etmeyi kabul etmeyen 30 işçinin Kod 25 ve Kod 49 ile tazminatsız olarak hukuksuz bir şekilde işten atıldıkları ve bunun üzerine işçilerin 9 aydır devam ettirdikleri direnişleri Bakanlığınızca bilinmekte midir? Bilinmekte ise işverene bu hukuksuz eylemi nedeniyle herhangi bir idari ve cezai işlem yapılmış mıdır?
- 2- Düzce’de bulunan Aluform Pekintaş Fabrikasında işten atılan 30 fabrika işçisinin işe iadesi ve gasp edilen haklarının tamamının verilmesi için Bakanlığınızca bir girişimde bulunulacak mıdır?
- 3- Kod 25 ve Kod 49’un işverenler tarafından kötü niyetli ve keyfi olarak kullanılmasına yönelik yaygın uygulamalar Bakanlığınız bilgisi dahilinde midir?

- 4- Son 5 yıl içerisinde sendikalı oldukları gerekçesiyle işçileri işten atan işyeri sayısı kaçtır? Bunları kaç hakkında işlem başlatılmıştır?
- 5- İşçileri işten çıkarmak, tazminat ve işsizlik ödeneğini ödememek, sendikasıylaştırmak gibi kötü niyetli amaçlarla Kod 25'i ve Kod 49'u hukuksuz ve keyfi olarak kullanan işverenlere yönelik Bakanlığınızca herhangi bir yaptırım uygulanmakta mıdır?
- 6- Bakanlığınızca Kod 25 ve Kod 49 ile işten çıkarılan işçilerin hak gaspı ve mağduriyetlerin daha ağır hak ihlallerine dönüşmemesi için bir çalışma yapılması düşünülmekte midir?
- 7- Son 5 yıl içinde Madde 25/II , Kod 29 ve Kod 26 ile işten çıkartılan işçi sayısı kaçtır?
- 8- Son 5 yıl içinde Madde 25/II , Kod 29 ve Kod 26 ile işten çıkartılan işçilerin açmış olduğu dava sayısı yıllara göre kaçtır? Bakanlığınız bu davalardan kaçında müdahil konumdadır?
- 9- Sayısız sendikalaşmanın engellendiğinin kanıtlandığı dava sonucu olmasına rağmen sendikalaşmayı engellemeyi yasaklayan yasa ve yaptırımlar işverenlere yönelik olarak neden uygulanmamaktadır?
- 10- Bakanlığınız, Anayasa ile güvence altına alınmış olan sendikal hakların korunmasını, emekçilerin sendika hakkını, toplu iş sözleşme hakkını, grev hakkını güvence altına almak, sendikalaşmanın önündeki baskı ve engelleri kaldırmak, sendikal hak ve özgürlükleri genişletmek, işverenlerin sendikalaşmayı engelleyici tutumlarına karşı yasaların ve uluslararası sözleşmelerin uygulanmasını hayata geçirilmesini sağlamak üzere yasalarda ve uygulamada düzenlemeler yapmayı planlamakta mıdır?